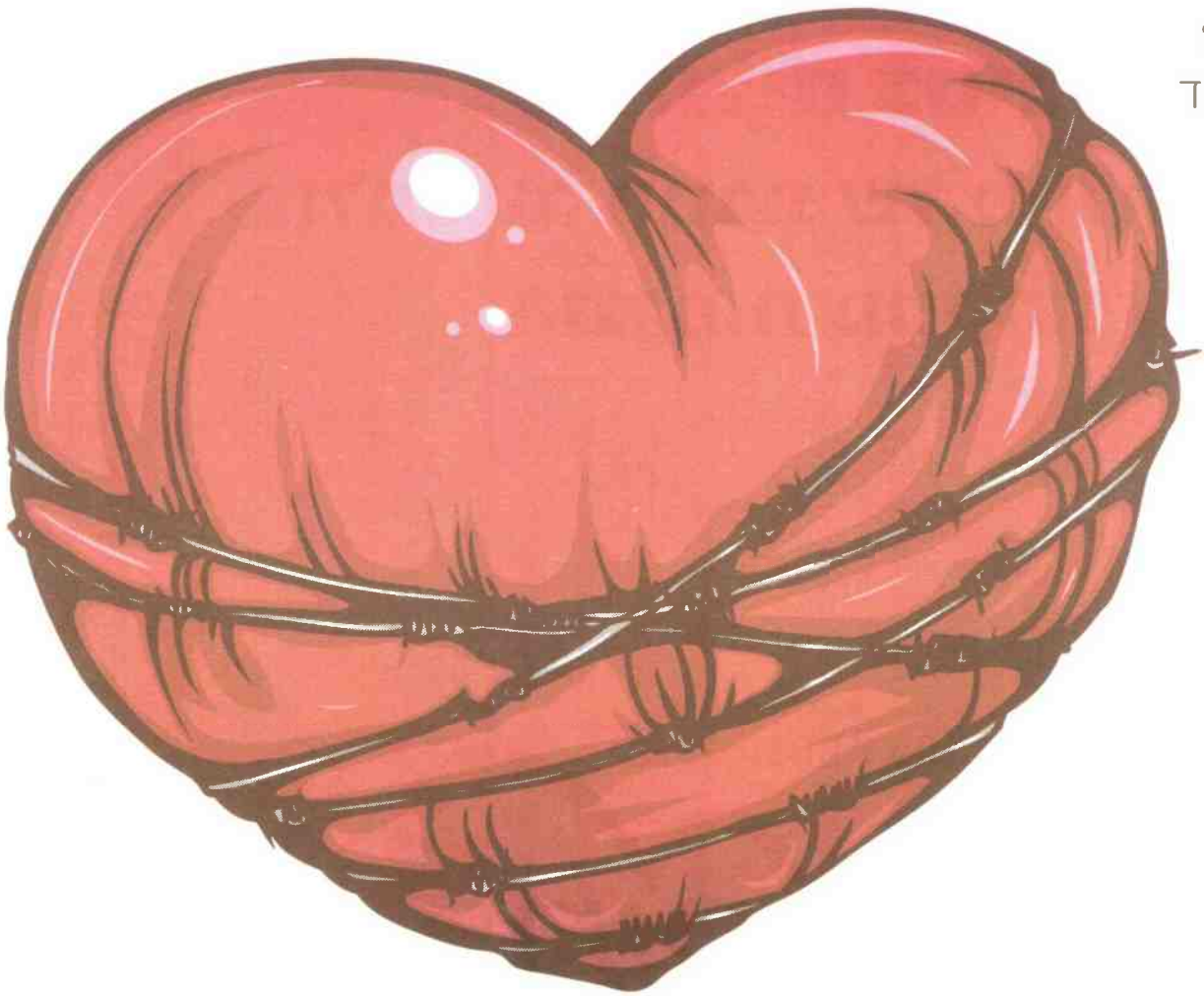

26.72x33.27	1	18 עמוד	ב י ר - הארץ +	24/09/2013	38928971-7
91685					

נקודה דוק

עניינים שבלב

מהן הפרעות בקצב הלב? מה מרגישים? אי ספיקת לב, מדוע היא מתרחשת? כיצד מטפלים? מה עושים כשהמסתם נפגם?

לפי הקצב

הפרעות קצב - כדי שהגוף יעבוד בצורה סדירה הוא מחויב לקבל אספקת דם סדירה לכל חלקי הגוף, זו ניתנת על ידי עבודה סדירה של הלב. קצב הלב משתנה בהתאם לצריכה, הוא נתמך בבקרה רב מערכתית הורמונאלית, אנדוקרינית ובעיקר מערכת עצבית. התכווצות של חלקים בשריר הלב מתבצעות על ידי גירוי חשמלי טבעי של הגוף. כל נקודת שריר בלב היא בעלת אפשרות ליצור את הגירוי החשמלי באופן עצמאי ומתן התכווצות ודחיפה של שריר הלב. כשמתרחשת תקלה, היא מכונה הפרעות בקצב הלב. הפרעות קצב יכולות להיות בכל חלל הלב, או בהעברת החשמל בין החללים.

סימנים - הפרעות קצב יכולות להופיע כבר גיל צעיר מאוד (אפילו בעוברים), אך הן שכיחות יותר בגיל המבוגר, כאשר שכיחותן של מחלות נלוות כגון לחץ דם גבוה, אוטם שריר הלב וסכרת הופכות שכיחות יותר.

הפרעות קצב יכולות לבוא לידי ביטוי במספר אופנים: פעימה מוקדמת בודדת - "הלב קופץ בחזה", מצב של קצב לב מואץ במנוחה, קצב לב לא סדיר - הרגשה של "ציפור מתעופפת" בחזה - מכונה פרפור פרוזדורים, קשיי נשימה, סחרחורת ועילפון.

זיהוי - באמצעות בדיקות רפואיות:

- בדיקת א.ק.ג. (בדיקת קצב הלב).
- בדיקת ניטור הלב במהלך מספר ימים.
- ניטור של הפרעות קצב הלב לאורך זמן של בין חודש ועד 3 חודשים.

• מתקן א.ק.ג. שמוחקן באופן תת עורי עד 3 שנים ועוקב אחר קצב הלב באופן רציף.

הטיפול - לעיתים הרופא מאבחן מצב של הפרעת קצב, אך הוא אינו דורש טיפול אלא מעקב בלבד.

כאשר יש צורך בטיפול, קיימים טיפולים שונים: טיפול תרופתי - קיימות תרופות שונות בשוק, שתפקידן לאזן את קצב הלב ולהפחית כמות אירועים של הפרעות הקצב.

• בדיקה אלקטרו פיזיולוגית - חשמלית, מתבצעת במהלך צנתור ויכולה לאתר מוקד של הפרעות הקצב ולטפל בה מהלך הצנתור על ידי פעולת צריבה של הנקודה הבעייתית.

• השתלת קוצב - נעשית במצבים של חסימת העברת החשמל בתוך הלב. ישנה מטופלים שאצלם מחויבת השתלת דפיברילטור בתוך הגוף מכיוון שיש צורך במתן שוק חשמלי מידי במקרה של הפרעות הקצב.

כיום ניתן לעקוב אחר אנשים שהושגל אצלם קוצב דפיברילטור. הם מחוברים לרשת מעקב אינטרנטית, כאשר במידה וישנן הפרעות קצב, הרופא המטפל מקבל הודעה מידית ונותן הוראה לטיפול.

כשהלב מאכזב

בישראל חיים כ-100,000 חולים הסובלים מאי ספיקת לב (אס"ל) - מחלה אשר הפכה בשנים האחרונות לשכיחה מבין מחלות הלב.

סימנים - הצורה השכיחה של המחלה, מאופיינת בשילוב של הרחבה והחלשה של שריר הלב, כך שבמקום שריר לב בעל צורת אליפסה שמתכווץ כמשאבה אפקטיבית שמזרימה דם קדימה לאברי הגוף, יש באס"ל שריר לב רופס, שתופח בממדיו לצורת בלון שלא מצליח להזרים מספיק דם לאיברים השונים (למשל כליות וכבד). מה שמוביל לירידה בתפקודם עד סכנה לכשל רב מערכתי שלהם.

הטיפול - הטיפול המשמעותי הינו טיפול בגורם הישיר במחלה, אם קיים. כמו הרחבת כלי דם חסומים, תיקון דלף מסתם וכדומה. בנוסף, החולים מונחים לטיפול שבחלקו מקל על צבירת המים (דיאטה דלת מלח, תרופות משתנות) ותרופות שייעודן עיכוב המשך התהליך של החלשת שריר הלב והרחבתו.

כחולים עם התכווצות ירודה משמעותית של שריר הלב, מקובל לשקול תוספת של מכשיר למניעת הפרעות קצב מסכנות חיים ("דפיברילטור"), וחלק מהחולים יכולים ליהנות גם משיפור ביכולת התפקודית שלהם בעזרת מכשיר שעושה קיצוב מיוחד סינכרוני של שני חדרי הלב (קוצב דו חדרי). המכשירים הללו מושתלים בצורה תת-עורית עם אלקטרודות פנימיות המגיעות לתוך הלב וניתנים לשילוב.

המחקר - מאמץ מחקרי רב נעשה בתחום אס"ל כולל פיתוח אמצעים טכנולוגיים לאבחנה וטיפול, השתלת תאי גזע ועוד. טיפולים אלה עדיין לא הבשילו לכדי שימוש רפואי נרחב. ישנה תקווה בקרב הצוותים הרפואיים המטפלים בחולי באס"ל, שהשיפור המשמעותי שחל בהבנה ובטיפול של מחלה קשה ומורכבת זו יימשך גם בעתיד ויוביל להמשך שיפור הפרוגנוזה ואיכות החיים בחולים אלו.

ד"ר עופר אמיר, מנהל יחידת אי ספיקת לב, מרכז רפואי כרמל

כשהמסתם בלב נפגם

בלב האנושי ישנם 4 מסתמים שנפתחים ונסגרים לסירוגין. כל מסתם הוא שסתום חד-כיווני ושתפקידו לאפשר לכמות מספקת של דם לזרום קדימה במעגל התנועה, ולמנוע מהדם שיעבר לחזור לאחור כשהמסתם נסגר.

זיהוי - באמצעות בדיקות רפואיות:

• בדיקת אקו לב - בדיקת אולטרסאונד המשמשת כלי עיקרי לאבחון מחלות מסתמים, מתבצעת באמצעות מתמר אולטרסאונד שמונח על החזה.

• אקו לב תלת-מימדי - בדיקה משוכללת יותר, המאפשרת לקרדיולוג לראות את הלב הפועם מזוויות שונות, לקבל מידע רב יותר, להעריך במדויק את תפקוד מסתמי הלב ולתכנן טיפול טוב יותר.

• צנתור אבחוני - מתבצע במקרים מורכבים בלבד.

הטיפול - מחלות מסתמים הן בעיות מכאניות, וכשרן בשלבים מתקדמים - הפתרון הוא ניתוח. לעתים, מתגלה בבדיקה גנריתית "ממצא מסתמי" שאינו קליני, אז יומלץ למטופל לבצע מעקב תקופתי. טיפול שמרני (תרופתי) מסייע להקלת הסימפטומים, עד שעולה הצורך לבצע ניתוח.

ניתוח נחשב כיום לפתרון הטיפולי השלם ביותר לבעיה. בישראל מתבצעים כ-2,000 ניתוחי מסתמים מדי שנה, בהם המנתח מתקן את המסתם, או מחליפו במסתם תקין. רוב המנתחים מגיעים היום לניתוח בשלב מוקדם של המחלה.

צנתור - בשנים האחרונות החלו לבצע צנתורים לטיפול במסתם אורטלי מוצר. פרוצדורה זו חדשה ושמורה רק לחולים שאינם יכולים לעבור ניתוח או שנמצאים בסיכון ניתוחי גבוה ביותר.

ד"ר ארו קבל, מומחה בכירורגיה לב חזה ומנתח לב בכיר, מרכז רפואי קבוצת קרדיהיל באסותא וב"ת תל השומר

ד"ר מרק קוצבא, מנהל שרות קוצבים, מכון הלב, המרכז הרפואי הלל יפה